

Особливості кваліфікації умисного вбивства, вчиненого групою осіб

Мілаєва Д.О., студент ННІПП НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук Жук І.В.

Загальне поняття вбивства в теорії кримінального права визначають як умисне або необережне протиправне позбавлення життя іншої людини. При цьому необхідно встановити причинний зв'язок між діянням винного і настанням смерті потерпілого. Визначальним при кваліфікації умисного вбивства є суб'єктивне ставлення винного до наслідків своїх дій. При умисному вбивстві настання смерті охоплюється умислом винного.

Якщо до кримінальної відповідальності притягнуто кількох осіб, які діяли спільно з умислом, спрямованим на позбавлення життя потерпілого, необхідно визначати характер їхніх дій, ступінь участі у вчиненні злочину кожного з них. Як правило, такий злочин вчиняють групою, тому що для даних осіб це зручніше і вигідніше. Адже може виникнути ситуація, якщо для вчинення вбивства необхідно виконати досить широке коло діянь. І одній людині досить важко впоратись із цим обсягом. В такому випадку, при залученні інших осіб, є більша вірогідність того, що злочинний умисел буде виконано і часу на це буде затрачено менше (якщо це необхідно, залежно від ситуації).

Дії осіб, які безпосередньо брали участь у позбавленні життя потерпілого потрібно кваліфікувати за статтями Кримінального кодексу України, що передбачають відповідальність за умисне вбивство, а дії організаторів, підбурювачів і пособників, які не були співвиконавцями злочинів,- за тими ж статтями з посиланням на відповідну частину ст. 27 КК України. Відповідальності за вбивство, вчинене групою осіб, підлягають усі учасники групи незалежно від того, хто безпосередньо заподіяв смерть потерпілому.

Умисне вбивство, вчинене за попередньою змовою групою осіб, має місце тоді, коли у позбавленні потерпілого життя брали участь за попередньою домовленістю як співвиконавці дві і більше особи. Така домовленість повинна виникнути обов'язково до початку вчинення умисного вбивства.

Співвиконавцями умисного вбивства є ті особи, котрі хоча й не вчинювали дій, якими безпосередньо була заподіяна смерть потерпілому, але, будучи об'єднаними з іншими співвиконавцями вбивства єдиним умислом, спрямованим на позбавлення потерпілого життя, здійснили частину того обсягу дій, який група вважала за необхідне виконати з метою реалізації цього умислу. Тобто особи розуміють, що від діяння кожного залежить майбутній результат. І якщо хоча б один із них не виконає певних дій, чи виконає їх не до кінця, то це стає суттєвою загрозою щодо досягнення поставленої мети. Адже діяння кожного взаємопов'язані. Важливим є також встановлення єдиного умислу між цими особами-позбавлення життя людини. З урахуванням конкретних обставин та змісту спільного умислу осіб, що вчинюють убивство за попередньою змовою, до таких дій можуть бути віднесені:

застосування на початку нападу насильства щодо потерпілого з метою приведення його у безпорадний стан з тим, щоб інший співучасник, скориставшись таким станом, заподіяв потерпілому смерть;

подолання опору потерпілого з метою полегшити заподіяння йому смерті іншим співвиконавцем (застосування до потерпілого фізичного чи психічного насильства, зв'язування його чи утримання під час того, як інший співучасник завдає йому ударів з метою заподіяння смерті тощо);

усунення певних перешкод, що в конкретній ситуації заважають іншій особі заподіяти потерпілому смерть або істотно ускладнюють це (коли особа стоїть на варті, тримання чи ізоляція особи, яка намагається допомогти жертві, відвернення уваги такої особи тощо), а також сприяння доступу іншій особі до жертви;

надання особі, яка згідно з домовленістю заподіює смерть потерпілому, конкретної допомоги під час вчинення вбивства передачею зброї, даванням порад тощо;

ведення спостереження за потерпілим, іншими особами чи обстановкою безпосередньо перед убивством або під час його вчинення з метою забезпечити реалізацію спільного умислу на вбивство.

Особливістю відмежування співвиконавства від пособництва є те, що при співвиконавстві особа хоча й не у повному обсязі, але виконує частину об'єктивної сторони злочину (як вважає і ця особа, і інші співучасники). Пособник же, на відміну від цього, лише сприяє вчиненню злочину іншими співучасниками.

Якщо учасники групи діяли узгоджено щодо декількох осіб, хоча кожен із них позбавив життя одного потерпілого, дії кожного із співучасників кваліфікуються як умисне вбивство двох і більше осіб, вчинене за попередньою змовою, за пунктами 1 та 12 ч. 2 ст. 115 КК України. Тобто таким чином кожному з них було визначено окрему роль і функцію.

Умисним вбивством, вчиненим організованою групою, є умисне позбавлення потерпілого життя, здійснене групою, яка являє собою стійке об'єднання трьох і більше осіб, що спеціально зорганізувалися для спільної злочинної діяльності. Особлива небезпека від вчинення злочину полягає у тому, що в складі організованої групи може діяти як мінімум троє осіб, метою їх об'єднання є вчинення злочину, така група має особистий план своїх дій, і функції кожного учасника окремо розподілені.

Відповідальність за умисне вбивство, вчинене організованою групою, настає незалежно від того, була вона створена і функціонувала з метою здійснення саме цього вбивства чи для заняття іншою злочинною діяльністю.

Члени організованої групи, що брали участь у вчиненні умисного вбивства, несуть відповідальність за п. 12 ч. 2 ст. 115 КК України без посилання на ст. 27 КК України незалежно від того, яку роль вони при цьому виконували. Якщо організована група являє собою банду, відповідальність її членів настає за ст. 257 та п. 12 ч. 2 ст. 115 КК України, а за наявності підстав - і за іншими пунктами ч. 2 ст. 115 КК України.